

Iassiorum, care se poate ceti mai cu cuvânt: Caius Clodius sextum praefectum militum Dacorum Iassiorum. Existența unui municipiu dac afară din hotarul Daciei romane (Transilvania, Bănat și Oltenia) este absolut peste putință.

Numele Iașilor este pomenit pentru întâia oară într'o geografie rusească de pe la mijlocul secl. XIV sub numele de *Askii Torg* (askii = Iași, precum musca = mușița, ploșca = ploșnița), și apoi e pomenit cu siguranță chiar din cele mai vechi documente moldovenesci, și anume nu ca sat, ci ca oraș. Așa în regularea vănilor de pe timpul lui Alexandru cel Bun 1407. Stefan cel Mare

poporului român. Aceeași pleiadă de oameni făcuse să se aleagă și Alexandru Ioan I, omul ideilor nouă, ca domnitor al Moldovei în 1859, care fiind ales și în Muntenia, realizează unirea țărilor surori. Cu o mare abnegațiune luptă I. pentru unire, cu toate că scia că va pierde rangul de capitală.

După strămutarea capitalei la București, I. deși pierde supremația politică, nu părăsește înțâietatea intelectuală. În ei se alcătuesce societatea »*Junimea*« (1864) cu organul »*Convorbiri literare*« (1866), care regenerează literatura română, aducându-o pe căile sănătoase estetice, în

Palatul administrativ din Iași.

zidesce în el biserica Sf. Nicolae Domnesc și curtea (astăzi palatul administrativ), din care se vede, că uneori eroul Moldovei reședea aici. I. devine capitala Moldovei dela Alexandru Lăpușeanu a doua domnie, 1565, când Turcii cerură domnului lor să apropie capitala țerii de hotarele turcesci și să o îndepărteze de acele polone. De atunci înainte I. devin centrul vieții moldovene până la 1862, când Alexandru Ioan I, Domnul comun al principatelor unite, strămută capitala la București, și I. rămân iarăși oraș de provincie, cum fusese înainte de Lăpușeanu.

I. joacă un rol însemnat în dezvoltarea politică și culturală a poporului român, care rol se accentuiază mai ales dela ivirea ideii unirii în sinul acestui popor. În el se alcătuesc centrul acel puternic intelectual și patriotic, care isbuti să înfrângă unelirile reuvoitoare ale Austriei și Turciei, alegându-se un divan ad hoc, care putu rosti în fața Europei dorințele mântuitoare ale

locul bolnăviciosului șovinism patriotic, care umplea producțiile ei. Tot în I. se înființează partidul liberal moderat, al cărui reprezentant de căpetenie, *V. Conta*, isbuti în 1878 a face să se respingă propunerea de împământenire în massă a Ovreilor, cerută de tratatul de Berlin, și să se admită numai puțința unor împământeniri individuale. Tot în I. luă avânt liga anti-alcoolică după inițiativa lui A. C. Cuza, nepotul domnitorului Alex. Ioan I, ligă ce a pus în mișcare însemnata chestiune a înfrânării alcoolismului și în România. Din I. în sfârșit pleacă acum o nouă viață în universitate, destinația ei fiind să facă a pătrunde luminile acestui mare centru de cultură în sinul poporului. [A. D. X.]

Iași, județ în Rom., numit astfel dela capitala sa, având o întindere de 3120·80 km². și 171,731 loc. (1894), între cari preste 40 mii Ovrei; marca j.-lui e un cal. J. I. e situat pe văile și podișele dintre râurile: Prut și Jijiea, Jijiea și